

รายงานการประชุมสภาการศึกษา
ครั้งที่ 1/2548
วันจันทร์ที่ 31 มกราคม 2548 เวลา 14.30 น.
ณ ห้องประชุมสีปพนนท์ เกตุทัต
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กรรมการที่มาประชุม

1. นายอมเรศ ศีลาอ่อน	ประธาน
2. ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
3. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
4. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
5. เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา	กรรมการ
6. เลขาธิการคุรุสภา	กรรมการ
7. ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน
คุณภาพการศึกษา	กรรมการ
8. ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
(นายสมบัติ กลิ่นผา รองปลัดกระทรวงฯ แทน)	กรรมการ
9. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
(นายสกล บุญคำ รองปลัดกระทรวงฯ แทน)	กรรมการ
10. ปลัดกระทรวงแรงงาน
(นายไพศาล พฤฒิพร รองปลัดกระทรวงฯ แทน)	กรรมการ
11. ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
(นายศักดิ์สิทธิ์ ตรีเดช รองปลัดกระทรวงฯ แทน)	กรรมการ
12. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
(นางมัทนา คังชะกฤษณ์ รองปลัดกระทรวงฯ แทน)	กรรมการ
13. เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
(นายพินิจ จันทรกระจ่าง ที่ปรึกษาฯ แทน)	กรรมการ
14. ปลัดกระทรวงมหาดไทย
(นายไมตรี อินทุสุต รองผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา ช่วยราชการ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย แทน)	กรรมการ
15. ผู้อำนวยการสำนักงานปรมาน
(นางอรวรรณ ชยางกูร ผู้อำนวยการสำนักจัดทำปรมาน
ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม แทน)	กรรมการ

16. ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
(นางสาวรุ่งทิพย์ ศรีเพชรดี เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ 7 ว. แทน)	กรรมการ	
17. นางสาวจันทร์เพ็ญ	แก้วเชียงใหม่	กรรมการ
18. นายมานะ	สุดสงวน	กรรมการ
19. นายอนุชากร	มาศนมาดล	กรรมการ
20. นายประเวศ	พุ่มพวง	กรรมการ
21. นายวิททยา	บริบูรณ์ทรัพย์	กรรมการ
22. นายวินัย	ระมะอุน	กรรมการ
23. นายพงษ์	दनานนท์	กรรมการ
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลขา	ปิยะอัจฉริยะ	กรรมการ
25. ศาสตราจารย์สุนน	อมรวีวัฒน์	กรรมการ
26. ศาสตราจารย์ทักษิณา	สวนานนท์	กรรมการ
27. รองศาสตราจารย์ชนะ	กสิภรณ์	กรรมการ
28. นายอำพล	จินดาวัฒน์	กรรมการ
29. นางมลิวลัย	ธรรมแสง	กรรมการ
30. นายทองอยู่	แก้วไทรฮะ	กรรมการ
31. ศาสตราจารย์วิจิตร	ศรีสอ้าน	กรรมการ
32. นายสุวัฒน์	เงินน้ำ	กรรมการ
33. ศาสตราจารย์วิรุณ	ตั้งเจริญ	กรรมการ
34. นายพิสิฐ	เจริญวงศ์	กรรมการ
35. นายสมชัย	วุฒธิปรีชา	กรรมการ
36. รองศาสตราจารย์วิริยะ	นามศิริพงศ์พันธุ์	กรรมการ
37. ศาสตราจารย์ยุกุท	ยุกุทวงศ์	กรรมการ
38. นายมณู	อรดีดลเชษฐ	กรรมการ
39. นายพิสิษฐ์	ณ พัทลุง	กรรมการ
40. นายสุทินันท์	ปรัชญพฤทธิ	กรรมการ
41. ศาสตราจารย์ชัยอนันต์	สมุทวณิช	กรรมการ
42. นายมานิจ	สุขสมจิตร	กรรมการ
43. นายชิงชัย	หาญเจนลักษณ์	กรรมการ
44. นางจรวพร	ธรณินทร์	กรรมการ
45. เลขานุการสภาการศึกษา	กรรมการและเลขานุการ	
46. รองเลขานุการสภาการศึกษา	ผู้ช่วยเลขานุการ	

กรรมการที่ไม่มาประชุม

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายอดิศักดิ์ โพธารามิก)		ติดตามการ
2. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ		ติดตามการ
3. นายธนา เบญจาทิกุล		ติดตามการ
4. พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต)		ปฏิบัติศาสนกิจ
5. พระราชเมธาภรณ์ (แสวง ธมเมสโก)		ปฏิบัติศาสนกิจ
6. พระราชครูวามเทพมุนี		ติดตามการ
7. นางพริ้มพราย สุฟโปฏก		ติดตามการ
8. นายวิศิษฐ์ ศรีวัชรรัตน์		ติดตามการ
9. นายเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์		ติดตามการ
10. นายวีระชัย วรณีกกุล		ติดตามการ
11. นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา		ติดตามการ
12. นายนิพนธ์ สุรพงษ์รักเจริญ		ติดตามการ
13. นายกฤษณพงศ์ กีรติกร		ลาประชุม
14. นายวิทยา มานะวานิชเจริญ		ติดตามการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์	ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ
2. รองศาสตราจารย์รัตนา จั๊กกะพาก	คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผดุง พรหมมูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
4. นางสุธาทิพย์ รัชชยพงษ์	รองประธานมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
5. นางธิดา แก้วประสิทธิ์	ผู้อำนวยการส่วนงบประมาณ กระทรวงศึกษาธิการ 11 สำนักงานงบประมาณ
6. นายแทนคุณ จิตต์อิสระ	นักวิชาการอิสระ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

1. นางนงราม เศรษฐพานิช	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
2. นางรุ่งเรือง สุขาภิรมย์	ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา
3. นางนิรมล กิตติวิบูลย์	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
4. นางสาวจิรพรรณ ปุณเกษม	ผู้อำนวยการสำนักอำนาจการ
5. นายนพพร สุวรรณรุจิ	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา
6. นางสุรางค์ โพธิ์พฤกษาวงศ์	ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

7. นางสุทธศรี	วงศ์สมาน	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา
8. นางสาววัฒนา	อาทิตย์เที่ยง	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา
9. นางเกื้อกุล	ซ่งใจ	นักวิชาการศึกษา 8 ว.
10. นางทิพย์สุดา	สุเมธเสนีย์	นักวิชาการศึกษา 8 ว.
11. นางสาวบุญเทียม	ศิริปัญญา	นักวิชาการศึกษา 8 ว.
12. นางเพ็ญพรรณ	จิตตะเสนีย์	นักวิชาการศึกษา 8 ว.
13. นางฟ้ามุ่ย	เรืองเลิศบุญ	นักวิชาการศึกษา 8 ว.
14. นางสาวลลิตา	ยุวนากร	นักวิชาการศึกษา 8 ว.

เริ่มประชุมเวลา 14.30 น.

เลขานุการ (ศ. ร.ต.อ. วรเดช จันทรศร) แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า เนื่องจาก ประธาน (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายอดิศักดิ์ โพธารามิก) ทิศราชการ จึงมอบหมายให้นายอมเรศ ศิลาอ่อน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นประธานการประชุมแทน

นายอมเรศ ศิลาอ่อน ประธานการประชุม กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธาน/เลขานุการแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

เลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ 2 เรื่อง ดังนี้

1. ศ.สุมน อมรวิวัฒน์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา สาขาศึกษาศาสตร์ ประจำปี 2545 จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2547

2. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ได้จัดทำสรุปการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาการศึกษา ปี 2547 ซึ่งได้มีการประชุมสภาการศึกษา 6 ครั้ง มีเรื่องเสนอที่ประชุม 20 เรื่อง เป็นเรื่องเพื่อพิจารณา 8 เรื่อง และเรื่องเพื่อทราบ 12 เรื่อง

(รายละเอียดแสดงในเอกสารประกอบการประชุมตามระเบียบวาระที่ 1)

นอกจากนี้ ผู้ช่วยเลขานุการ (นางสิริพร บุญญานันต์) แจ้งให้ที่ประชุมทราบเพิ่มเติมเรื่อง เอกสารมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งเป็นเรื่องที่ได้ผ่านการพิจารณาจากสภาการศึกษาและคณะรัฐมนตรีมีมติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัตินั้น สกศ. ได้จัดพิมพ์เอกสารดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว และพร้อมที่จะเผยแพร่ต่อไป

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ 6/2547

ผู้ช่วยเลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ฝ่ายเลขานุการได้จัดส่งรายงานการประชุมครั้งที่ 6/2547 ให้กรรมการทุกท่านพิจารณารับรองแล้ว โดยมีกรรมการขอแก้ไข และฝ่ายเลขานุการได้ปรับแก้เรียบร้อยแล้ว

ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ 6/2547

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา :

3.1 นโยบายส่งเสริมการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว

ผู้อำนวยการสำนักผู้อำนวยการ สกศ. (นางสาวจิรพรรณ ปุณเกษม) นำเสนอนโยบายส่งเสริมการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว สรุปได้ดังนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาหารือเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2546 เห็นชอบในหลักการ เรื่อง แนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยให้เพิ่มบทบาทของสื่อของรัฐเพื่อการเรียนรู้ให้มากขึ้น โดยภาครัฐเป็นผู้กำหนดกรอบหลักเกณฑ์กว้างๆ และเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนผู้มีความรู้และประสบการณ์เป็นมืออาชีพจัดทำรายการ

จากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น สกศ. ได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องคือ 1) สำรวจความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว 2) ศึกษารูปแบบและแนวทางการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว โดยคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ 3) ศึกษารูปแบบการส่งเสริมรักหนังสือในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี โดยพ่อแม่ และผู้เลี้ยงดูเด็ก โดยมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก ซึ่งข้อเสนอแนะจากผลงานวิจัย สกศ. ขอยืนยันมติของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2546 โดยเห็นควรให้เพิ่มสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ เนื้อหาสาระและช่วงเวลาในการออกอากาศ ดังนี้

- กำหนดให้สื่อวิทยุกระจายเสียง จัดสรรเวลาสำหรับเนื้อหาของรายการเพื่อเด็ก เยาวชนและครอบครัว ร้อยละ 10-15 ของการออกอากาศ ให้สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เหมาะสม และเป็นความต้องการการรับฟังของเด็ก เยาวชนและผู้ปกครอง คือช่วงเช้า 6.00-8.00 น. และช่วงเย็น 17.00-20.00 น. กรณีที่เป็นรายการสำหรับเด็ก 13 ปี ขึ้นไป อาจเพิ่มให้มีการออกอากาศในเวลาหลัง 20.00 น. เป็นต้นไป

2. กำหนดให้มีรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว ในระหว่างเวลา 18.00-22.00 น. เป็นเวลา 1 ชั่วโมง เป็นอย่างน้อย รวมทั้งอาจเพิ่ม เวลาการออกอากาศ ในช่วงเวลา 6.00-8.00 น. และในวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ ในช่วง เวลา 16.00-18.00 น.

3. กำหนดลักษณะและเนื้อหาของรายการวิทยุและรายการ โทรทัศน์ ทั้งที่เป็นรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและ ครอบครัว และรายการโดยทั่วไป ต้องเป็นรายการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้การศึกษาแก่ เด็ก เยาวชน ส่งเสริมสถาบันครอบครัว รวมทั้งควรสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการ แก้ไขปัญหาเร่งด่วน ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม คติสอนใจ ทักษะการดำรงชีวิต การมี วินัย การอยู่ร่วมกันในสังคม เพศศึกษา และการรักษาสิ่งแวดล้อม ชั่วโมงละประมาณ 5 นาที หรือ 3 – 4 เรื่องในแต่ละรายการ

4. ขอความร่วมมือให้ผู้ประกอบการรายการวิทยุและโทรทัศน์ ส่งเสริมรายการสำหรับเด็กที่มีรูปแบบการเล่านิทาน/เกร็ดความรู้ รวมทั้งให้มีการทำ ประชาสัมพันธ์รณรงค์ ให้พ่อแม่/ผู้เลี้ยงดูเด็กใช้เวลาอย่างน้อยวันละ 5 นาที ในการ อ่านหนังสือและเล่านิทานให้เด็กฟัง ตั้งแต่อายุ 3 เดือนขึ้นไป เพราะเป็นการพัฒนา เด็ก ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและภาษา ทั้งนี้เพื่อการสร้างเด็กรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและยากจน โดยให้ทุก สถานีทั้งรัฐและเอกชนดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกวัน

5. กำหนดให้สถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐ ให้การสนับสนุนแก่ผู้ประกอบการที่จัดทำรายการสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว เป็นลำดับต้น พร้อมทั้งมีมาตรการจูงใจสนับสนุน เช่น ลดค่าใช้จ่ายหรือค่าเวลาให้ถูกลง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงขอเสนอสภาการศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อเสนอนโยบายส่งเสริมการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของเด็ก และเยาวชน และครอบครัว และให้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ เพิ่มมติเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2546 เกี่ยวกับของหลักเกณฑ์ สาระ และช่วงเวลา ของการออกอากาศต่อไป

(รายละเอียดแสดงในเอกสารประกอบการประชุมตามระเบียบวาระที่ 3.1)

การพิจารณา

ที่ประชุมได้พิจารณานโยบายส่งเสริมการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการ เรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว ที่นำเสนอและอภิปราย โดยสรุป ได้ดังนี้

ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์) เห็นด้วยกับข้อเสนอ นโยบายส่งเสริมการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก และเยาวชน และครอบครัว และมีข้อเสนอเพิ่มเติมว่า การกำหนดลักษณะเนื้อหาสาระของรายการ วิทยุและรายการโทรทัศน์ ควรสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรมไทย และการยกตัวอย่างให้ชัดเจนเพื่อความเข้าใจของผู้ผลิตรายการ เช่น เรื่องศิลปะหมายถึง เรื่องของหัตถศิลป์ รวมทั้ง ภูมิศิลป์ หัตถกรรม ดนตรี วัฒนธรรมไทย และจารีต ประเพณี

นางมลิวลัย ธรรมแสง เสนอว่า การขอความร่วมมือให้ผู้ประกอบการรายการ วิทยุและโทรทัศน์ส่งเสริมรายการสำหรับเด็กที่มีรูปแบบการเล่านิทาน/เกร็ดความรู้ รวมทั้งให้มีการทำประชาสัมพันธ์รณรงค์ ให้พ่อแม่/ผู้เลี้ยงดูเด็กใช้เวลาอย่างน้อย วันละ 5 นาที นั้น ขอให้เพิ่มเวลามากกว่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรเพิ่มเนื้อหาสาระ เกร็ดความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กพิการ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กด้อยโอกาส และเด็กยากจนด้วย

นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์ เสนอว่า เครือข่ายวิทยุชุมชนควรมีส่วนร่วมในการ สนับสนุนรายการเพื่อการศึกษาและเรียนรู้สำหรับเด็กๆ โดยเฉพาะหนังสือนิทาน สำหรับเด็กที่มูลนิธิเด็กจัดพิมพ์ไว้แล้ว ควรนำมาเผยแพร่ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

เลขานุการรายงานที่ประชุมเพิ่มเติมว่า มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็กร่วมกับ สกศ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การส่งเสริมรักหนังสือในเด็ก อายุต่ำกว่า 1 ปี ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่า การอ่านนิทานให้เด็กฟังตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป จะก่อให้เกิดการพัฒนาทางสมองทั้งด้านสติปัญญาและด้านอารมณ์อย่างมาก และขณะนี้ มี 9 ประเทศกำลังรณรงค์เรื่องนี้ รวมทั้งประเทศไทยด้วย

นายแทนคุณ จิตต์อิสระ เสนอว่า เนื้อหาสาระของรายการวิทยุและรายการ โทรทัศน์ ทั้งที่เป็นรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและ ครอบครัว ต้องเป็นรายการเชิงสร้างสรรค์ และลดเนื้อหาสาระประเภทความกระตุนเร้าที่ทำให้เกิดความก้าวร้าว ความรุนแรง ความล่อลวง ความล่อแหลม หรือลามก อนาจารจากสื่อละครต่างๆ รวมทั้งรายการที่สื่อลักษณะการจูงใจในเชิงการพนัน เป็นต้น

ศาสตราจารย์ยงยุทธ ยุทธวงศ์ มีข้อสังเกตว่า ข้อเสนอในเชิงขอความร่วมมือ นั้น ไม่มีข้อที่บ่งชี้ว่าถ้าผู้ประกอบการวิทยุโทรทัศน์ไม่ทำตามที่ขอความร่วมมือ แล้ว จะมีผลอย่างไร ดังนั้นจึงเสนอว่า ควรมีมาตรการรองรับในส่วนนี้ด้วย

รองศาสตราจารย์ชนะ กสิภาร์ เสนอว่า เนื้อหาสาระของรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ต้องเน้นการพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐาน คือ ด้านการอ่านออกเขียนได้ (Literacy) และการคำนวณ (Numeracy) ด้วย

นายสุวัฒน์ เงินฉ่ำ เห็นด้วยกับข้อเสนอโดยายส่งเสริมการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก และเยาวชน และครอบครัว ซึ่งมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 9 ว่าด้วยเรื่องเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แต่ปัญหาคือขาดเจ้าภาพรับผิดชอบในการดูแล ติดตามและประเมินผล ซึ่งมาตรา 69 ระบุว่า รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอโดยแผน และประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนั้นควรมีการเสนอให้มีหน่วยงานกลางเพื่อทำงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้วยจะทำให้การขับเคลื่อนเรื่องนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นายมนู ורתิดลเชษฐ์ มีความเห็นว่า จากการสำรวจการรับชมรายการโทรทัศน์ ของกลุ่มเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กและเยาวชนนิยมเปิดชมการ์ตูนมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ประกอบกับภาครัฐกำลังดำเนินการส่งเสริมการผลิตสื่อที่เป็นการ์ตูน (animation media) และผู้ผลิตรายการยินดีที่จะผลิตสื่อเพื่อการศึกษา แต่ปัญหาขณะนี้ คือ สถานีวิทยุโทรทัศน์ยังไม่สนใจที่จะให้สื่อเหล่านี้ออกอากาศ และค่าเวลาออกอากาศมีราคาสูง ดังนั้น จึงเห็นว่า ภาครัฐควรมีการกำหนดมาตรการโดยระบุให้แต่ละสถานีวิทยุโทรทัศน์จัดสรรช่วงเวลาสำหรับรายการเพื่อเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะรายการการ์ตูน และควรกำหนดมาตรการดังกล่าวสำหรับสื่อของภาคเอกชนด้วย

ประธาน ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า การผลิตรายการสำหรับเด็กและเยาวชน ในลักษณะการ์ตูนจะเข้าถึงจิตใจของเด็กได้ดีที่สุด ซึ่งถ้าผลิตรายการโทรทัศน์มีกระแสตอบรับดี ควรนำมาจัดทำในรูปแบบวีซีดีเพื่อเผยแพร่ให้กว้างขวางต่อไป

นางจรรยาพร ทรณินทร์ เห็นด้วยว่าควรจัดตั้งหน่วยงานกลางสำหรับดูแลติดตามและประเมินผลคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 68 ระบุว่า ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อการพัฒนาคนและสังคม ดังนั้น ขอเสนอว่า ควรลดอัตราค่าบริการสำหรับรายการเพื่อการศึกษา หรือจัดตั้งกองทุนเพื่อหาเงินอุดหนุนชดเชย

ให้กับผู้ผลิตรายการ เพราะขณะนี้ ผู้ผลิตรายการเพื่อการศึกษารายใหญ่ประสบกับภาวะขาดทุน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลขา ปิยะอัจฉริยะ เสนอว่า ควรมีการรณรงค์เรื่อง การอ่านหนังสือให้เด็กฟังให้มากขึ้น นอกจากนี้ควรมีมาตรการที่ทำให้หนังสือของเด็ก ราคาถูกลง เนื่องจากปัจจุบัน หนังสือสำหรับเด็กมีราคาค่อนข้างแพง และควรมีการพัฒนาหนังสือที่มีคุณภาพสำหรับเด็กด้วย

มติ

ที่ประชุมให้ความเห็นชอบหลักการ ข้อเสนอนโยบายส่งเสริมการใช้สื่อของรัฐ เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว โดยให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาปรับปรุงข้อเสนอแนวนโยบายดังกล่าว ก่อนนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเพิ่มเติมมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2546 ต่อไป

3.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ (2548-2557)

ที่ปรึกษาชำนาญวิจัยและประเมินผลการศึกษา สกศ. (นางรุ่งเรือง สุขากิริมย์) นำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2548-2557) สรุปได้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษที่นำเสนอในครั้งนี้ครอบคลุมการดำเนินงานระยะ 10 ปี (2548-2557) สาเหตุที่จำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ขึ้น เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยได้สูญเสียบุคคลกลุ่มนี้ไปเป็นจำนวนมาก โดยในเด็กและเยาวชนแต่ละช่วงวัยจะมีผู้ที่มีความสามารถสูงกว่าปกติอยู่ประมาณร้อยละ 3 ของแต่ละด้าน (ดนตรี กีฬา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา ศิลปะ ฯลฯ) เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้จะกลายเป็นผู้มีความเป็นเลิศที่ช่วยให้ประเทศเจริญก้าวหน้าได้อย่างก้าวกระโดด ถ้ามีการค้นหาและพัฒนาอย่างเป็นระบบและครบวงจร ด้วยการให้ความรู้แก่ พ่อแม่ ครู อาจารย์ การปรับระบบการศึกษาให้เปิดกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพ รวมถึงการวางแผนเพื่อการเข้าสู่อาชีพที่สอดคล้องกับความสามารถพิเศษและความต้องการของประเทศ

จากการประมวลประสบการณ์การดำเนินงานเรื่องนี้ของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ของปัจจัยภายในระบบการศึกษา

โอกาสและอุปสรรคของปัจจัยภายนอก รวมถึงประสบการณ์ของประเทศต่างๆ ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง สกศ. และหน่วยปฏิบัติ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีทิศทางมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันในระยะ 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2557 ดังนี้ 1) การสร้างกลไกการบริหารจัดการ 2) การสร้างความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง 3) การพัฒนาระบบการศึกษา 4) การผลิตและพัฒนาบุคลากร 5) การสร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ 6) การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษระดับสูง 7) การสร้างความเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ ให้กับประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงขอเสนอสภาการศึกษาเพื่อพิจารณาดังนี้

1. ให้ความเห็นชอบในยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา
2. ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเป็นระยะ
3. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ นำไปเป็นกรอบในการจัดทำแผนงบประมาณปี 2549

(รายละเอียดแสดงในเอกสารประกอบการประชุมตามระเบียบวาระที่ 3.2)

การพิจารณา

หลังจากการนำเสนอ ที่ประชุมได้มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวาง สรุปได้ดังนี้

นางจรรยาพร ธรณินทร์ เสนอให้มีการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานและภาระงานทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ และหาวิธีการเชื่อมโยงการดำเนินงานให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการเรื่องนี้อยู่แล้ว ซึ่งในประเด็นนี้ นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์ เสนอให้มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลางเพื่อการจัดทำฐานข้อมูลของเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เพื่อความสะดวกในการติดตามประเมินผลและพัฒนาเด็กกลุ่มนี้ให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติมากขึ้น

รองปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (นายศักดิ์สิทธิ์ ตรีเดช) กล่าวสนับสนุนในเรื่องการการจัดทำฐานข้อมูลของเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ และเห็นว่าการจัดทำแผนการดำเนินงานต่างๆ เช่น แผนงบประมาณ ควรมีการ

บูรณาการเพื่อเชื่อมโยงการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความสอดคล้องกัน รวมทั้งควรมีการปรับเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และมาตรการในการดำเนินงานเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ดังนี้

1) ควรปรับเป้าหมายโดยให้ครอบคลุมการดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ให้กับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษนอกเหนือจากที่ดำเนินการในสถานศึกษาด้วย

2) เปิดโอกาสให้องค์กรหรือหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันการศึกษาหรือสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและสถาบันอุดมศึกษา เช่น กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เข้ามามีส่วนในกลไกการบริหารจัดการหรือร่วมจัดระบบการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษด้วย

รองศาสตราจารย์ชนะ กสิภรณ์ เสนอให้มีการเพิ่มเติมการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษในระดับอาชีวศึกษาด้วย

นายมานะ สดสงวน มีความเห็นว่า ในปัจจุบันประเทศไทยมีโรงเรียนนาร่องเด็กพิเศษด้านภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์มากอยู่แล้ว ควรส่งเสริมให้มีโรงเรียนนาร่องเด็กพิเศษด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ เพื่อสนับสนุนให้มีเด็กพิเศษด้านเหล่านี้เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งควรจัดให้มีระบบการศึกษาที่จะสามารถส่งต่อเด็กพิเศษในด้านต่างๆ ให้สามารถเรียนข้ามชั้นจากระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปจนถึงระดับอุดมศึกษาได้ และประธานเสนอให้มีการเพิ่มเติมการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษด้านศิลปวัฒนธรรมด้วย

ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ กล่าวเน้นถึงความสำคัญของการเชื่อมโยงการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ และเสนอเพิ่มเติมใน 3 ประเด็น คือ

1) ให้มีการจัดทำแนวปฏิบัติในการสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษให้กับ พ่อแม่ ครู และผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษนั้น มีลักษณะที่หลากหลาย ไม่ใช่เฉพาะด้านวิชาการอย่างเดียว

2) ควรมีการจัดทำหลักสูตรเกียรตินิยม (Honors Program) ให้กับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษเป็นรายบุคคล รวมทั้งให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงเป็นรายบุคคลด้วย

3) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรเร่งรัดสถาบันอุดมศึกษาให้มีการผลิตและพัฒนาครูสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษเพิ่มขึ้น รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและทดสอบเด็กกลุ่มนี้ให้มากขึ้น

ศาสตราจารย์ยงยุทธ ยุทธวงศ์ มีความเห็นว่าเนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ดูแลหรือพี่เลี้ยง (Mentor) เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษที่เหมาะสมจำนวนน้อยมาก จึงควรจะมีมาตรการที่จะสร้างแรงจูงใจให้มีบุคคลเข้ามาดำเนินงานในเรื่องนี้เพิ่มมากขึ้น และควรมีการเชื่อมโยงการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ ทั้งภาครัฐและเอกชนในลักษณะเครือข่าย

ศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสอาน เห็นด้วยว่าควรมีหลักสูตรเกียรตินิยม ซึ่งอาจเรียกว่า Honors Program หรือไมก็ได้ แต่ต้องเป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมกับเด็กพิเศษ ต้องอธิบายให้ชัดเจนว่าเป็นหลักสูตรที่ไม่ใช่หลักสูตรปกติสำหรับนักศึกษาทั่วไป และเป็นหลักสูตรที่มีความก้าวหน้า ลุ่มลึก ทำทลายความสามารถ เพื่อให้เด็กกลุ่มนี้ได้มีการพัฒนาตามศักยภาพอย่างเต็มที่ โดยสามารถจัดได้หลายรูปแบบ รวมถึงการตีค่าคุณวุฒิของปริญญาต้องสูงกว่าหลักสูตรทั่วไปด้วย

ศาสตราจารย์วิรุณ ตั้งเจริญ มีข้อเสนอ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ควรปรับระบบการศึกษาทุกระดับให้สอดคล้องการจัดการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ และพิจารณาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษในลักษณะพหุปัญญา
2. ควรมีการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาให้จัดตั้งศูนย์หรือสถาบันที่จะส่งเสริมหรือผลักดันให้มีการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษเพิ่มมากขึ้น รวมถึงเห็นด้วยว่าควรส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆ มีการบูรณาการเชื่อมโยงการดำเนินงานเรื่องเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษร่วมกันให้มากขึ้น

ประธานตั้งข้อสังเกตสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษว่ามี 2 แนวทาง คือ แนวทางแรก คือ จัดหลักสูตรพิเศษสำหรับเด็กโดยเฉพาะ และแนวทางที่สองคือปรับหลักสูตรที่มีแล้วให้พร้อมที่จะรองรับเด็กทุกกลุ่มรวมถึงเด็กกลุ่มนี้ด้วย เนื่องจากทั้งสองวิธีมีวิธีดำเนินการที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดทำยุทธศาสตร์ อาจจะต้องพิจารณาการดำเนินงานตามแนวทางทั้งสองให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง

ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม มีความเห็นว่ายุทธศาสตร์ที่ควรดำเนินการ คือ ปรับระบบที่มีอยู่เพื่อรองรับเด็กกลุ่มนี้ และจากยุทธศาสตร์ที่นำเสนอไว้กำหนดให้มีการส่งเสริมระบบการเรียนข้ามชั้นให้กับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ ทั้งนี้เพื่อมีช่องทางในการส่งต่อเด็ก

นางมลิวลัย ธรรมแสง มีความเห็นว่ายุทธศาสตร์ที่นำเสนอ นั้นอาจพิจารณาปรับลำดับความสำคัญของมาตรการใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทที่เป็นจริงในการจัดการศึกษา

นายสมชัย วุฒิปรีชา เสนอให้หาวิธีการหรือเครื่องมือที่ชัดเจนในการชี้วัดเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษในแต่ละด้านแทนการสอบ ซึ่งนายมนู อรดีดลเชษฐ์ เสนอให้มีการดำเนินงานที่ชัดเจนในการคัดเลือกเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ โดยเฉพาะเทคนิคการคัดเลือก ซึ่งต้องพิจารณาทั้งทางด้านกายภาพและด้านวิธีการประกอบกัน

รองศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ เสนอให้มีการจัดหลักสูตรให้กับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษในรูปแบบผสมผสาน ทั้งในรูปแบบของโรงเรียนเฉพาะทางและระบบโรงเรียนร่วม เนื่องจากครูที่จะมาสอนเด็กพิเศษในแต่ละด้านมีจำนวนไม่เพียงพอ

ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา สกศ. ชี้แจงว่าขณะนี้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษนั้น ใช้ทั้ง 2 แนวทางผสมผสานกัน รวมถึงประเทศไทยด้วย และการค้นหาเด็กกลุ่มนี้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ต้องมีส่วนในการสังเกตเด็กในระยะแรกและส่งเสริมให้ความสามารถพิเศษที่มีอยู่ได้ฉายแววออกมา เนื่องจากเครื่องมือวัดที่มีอยู่นั้นไม่สามารถบอกได้ทันที รวมถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษนั้น บางครั้งอาจไม่แสดงออกอย่างชัดเจนและหลายคนมีความสามารถพิเศษมากกว่าหนึ่งสาขา จึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนวิชาเอกมากกว่าหนึ่งสาขา

เลขาธิการคุรุสภา (ดร. จักรพรรดิ วัฒนา) เสนอ 3 ประเด็น คือ

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษที่จัดทำขึ้นควรเป็นภาพรวม ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นยุทธศาสตร์เฉพาะของกระทรวงศึกษาธิการ
2. กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษให้เข้ากับระยะเวลาของแผนอื่น ๆ เพื่อความสะดวกในการประสานงาน

3. กำหนดมาตรการในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ ให้เป็นเพียงกรอบกว้างๆ และมีลักษณะยืดหยุ่น โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เข้ามามีส่วนในการตัดสินใจด้วยตัวเองให้มากขึ้น

มติ

ที่ประชุมเห็นชอบหลักการของยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ โดยให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาปรับปรุงยุทธศาสตร์ดังกล่าวตามข้อเสนอแนะของที่ประชุมและนำเสนอต่อสภาการศึกษาอีกครั้งหนึ่งก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อทราบ :

4.1 รายงานผลการประเมินการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน

ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สกศ. (นางสุรางค์ โพธิ์พฤษาวงศ์) นำเสนอรายงานผลการประเมินการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน สรุปได้ ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้มอบหมายให้คณะนักวิจัย ซึ่งมีรองศาสตราจารย์เสถียร ศรีบุญเรือง คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นหัวหน้าคณะ ดำเนินการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล รวมทั้งนโยบายและมาตรการของรัฐ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้โครงการดังกล่าวดำเนินงานระหว่างเดือนกรกฎาคม 2546- มิถุนายน 2547

ผลการประเมินด้านคุณภาพของผู้เรียนโดยสรุป พบว่า โรงเรียนเอกชนสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพไม่แตกต่างจากโรงเรียนของรัฐ นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ประสิทธิผลในการจัดการศึกษาโดยใช้แบบจำลอง พบว่า ในปี 2545 โรงเรียนเอกชนช่วยแบ่งเบาภาระด้านงบประมาณของรัฐได้ประมาณ 22,500 ล้านบาท และคาดประมาณว่า ในระหว่างปี 2546-2555 จะช่วยแบ่งเบาภาระด้านงบประมาณได้ 328,897 ล้านบาท

ด้วยเหตุนี้ รัฐจึงควรกำหนดนโยบายและมาตรการส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญได้แก่

- 1) ขยายโอกาสให้เอกชนมีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะในเขตเมือง
- 2) ส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีบทบาทในการวางแผนจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาให้ทัดเทียมกันทั้งภาครัฐและเอกชน
- 3) พัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเอกชนให้ทัดเทียมกับภาครัฐ
- 4) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนภาคเอกชนในการจัดการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงขอเสนอต่อสภาการศึกษาเพื่อทราบผลการประเมินดังกล่าวและให้ข้อเสนอแนะในการนำไปพัฒนานโยบายและมาตรการให้ชัดเจนต่อไป

ภายหลังการนำเสนอ ที่ประชุมได้มีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนานโยบายการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ศาสตราจารย์ยงยุทธ ยุทธวงศ์ มีความเห็นว่านโยบายเกี่ยวกับการสนับสนุนเรื่อง มาตรการเกี่ยวกับภาษี เช่น การลดหย่อนภาษีหรือการยกเว้นภาษี สำหรับโรงเรียนเอกชนยังไม่ชัดเจน ดังนั้นรัฐควรพิจารณาการสนับสนุนดังกล่าวให้มากขึ้น เนื่องจากในสภาพปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนได้รับการสนับสนุนจากรัฐเพียงร้อยละ 12.8 ในขณะที่สถานประกอบการที่มีโครงการฝึกอบรมหรือพัฒนาบุคลากร จะได้รับการลดหย่อนภาษีร้อยละ 150-200 ของค่าใช้จ่าย

นายสมชัย วุฑฒิปรีชา เสนอว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในแต่ละพื้นที่ควรเป็นไปตามหลักอุปสงค์และอุปทาน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีสถานศึกษาของรัฐให้บริการอย่างเพียงพออยู่แล้ว รัฐไม่จำเป็นต้องอุดหนุนรายหัวให้แก่โรงเรียนเอกชนในพื้นที่ดังกล่าว แต่ในพื้นที่ที่รัฐไม่สามารถให้บริการจัดการศึกษาได้ทั่วถึง โรงเรียนเอกชนจะมีส่วนสำคัญในการเติมเต็มการให้บริการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชาชนมีความเห็นว่า จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนเอกชนซึ่งมีจำนวนเพียงร้อยละ 10 ของภาครัฐสามารถช่วยแบ่งเบาภาระของภาครัฐได้ปีละ 22,000 ล้านบาท หากรัฐสนับสนุนการจัดการศึกษาของภาคเอกชนให้เพิ่มขึ้นโดยคงคุณภาพไว้ได้ จะสามารถลดภาระการลงทุนทางด้านจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มากขึ้น ทั้งนี้ แนวทางการสนับสนุนเอกชนต้องมีความยืดหยุ่นพอสมควร หากเป็นไปได้รัฐควรวางแผนระยะยาวในการให้เอกชนเข้ามาดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขต

กรุงเทพและเขตเมือง ในขณะที่รัฐควรลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนในเขตชนบทให้มากขึ้น และควรสนับสนุนให้โรงเรียนของรัฐที่มีความพร้อมออกนอกระบบ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ นอกจากนี้ การแข่งขันด้านการจัดการศึกษาระหว่างภาครัฐและเอกชนจะทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพที่สูงขึ้น

รองศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ มีความเห็นว่ารัฐควรอุดหนุนโรงเรียนให้เต็มที่ คือร้อยละ 100 เพื่อไม่ให้โรงเรียนเอกชนเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองเพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันนโยบายการจัดการศึกษาของเอกชนต้องเป็นนโยบายที่รัฐให้การสนับสนุน โรงเรียนเอกชนไม่ให้แตกต่างจากโรงเรียนของรัฐ เพื่อให้ประชาชนมีทางเลือกมากที่สุด คือ พิจารณาจากคุณภาพของการจัดการศึกษา

นายพงษ์ ตนานนท์ กล่าวว่าปัญหาของโรงเรียนเอกชน ปัจจุบันนี้ มี 2 เรื่อง คือ เรื่องการเก็บภาษีโรงเรียนซึ่งขณะนี้ยังไม่ชัดเจนและเรื่องนโยบายของรัฐที่ให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในโรงเรียนให้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน ไม่ได้มีนโยบายเกี่ยวกับการลดอัตราค่าไฟฟ้าสำหรับโรงเรียนในการดำเนินการ ซึ่งทำให้โรงเรียนมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและเป็นภาระของโรงเรียนที่ต้องรับผิดชอบ

นายอำพล จินดาวัฒนะ มีความเห็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. การบริการการศึกษาและการบริการการแพทย์และสาธารณสุข เป็นบริการสาธารณะ ที่มีแนวทางการจัดการ 2 วิธี คือ รัฐเป็นผู้จัดการ หรือการเปิดเสรีทางการค้า ซึ่งประเทศไทยใช้ทั้ง 2 วิธีร่วมกัน สำหรับด้านบริการการศึกษานั้น โดยหลักการควรเปิดให้ภาคประชาชนหรือภาคเอกชนดำเนินการ เนื่องจากผลการประเมินที่แสดงให้เห็นว่าคุณภาพของการจัดการศึกษาของภาคเอกชนเท่าเทียมกับคุณภาพของการจัดการศึกษาของภาครัฐ หรือในบางแห่งอาจจะมีระบบที่ดีกว่าในแง่ของบรรยากาศภายในโรงเรียน ที่มีความเป็นอิสระกว่าโรงเรียนของรัฐ ซึ่งนับได้ว่าเป็นตัวชี้วัดที่ชัดเจนตัวหนึ่งในการประเมินผลการจัดการศึกษา

ดังนั้น รัฐควรสนับสนุนให้เอกชนเข้ามาดำเนินการแทนรัฐ และนางบประมาณ เหล่านี้ไปใช้ในการดำเนินการเรื่องที่มีความจำเป็นมากกว่า เช่น การพัฒนาโรงเรียนของรัฐในพื้นที่ที่มีความต้องการการสนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้น

2. รัฐควรสนับสนุนภาคเอกชนที่เป็นองค์กรไม่คำกำไรเชิงธุรกิจให้เข้ามาจัดการศึกษาให้มากขึ้น ซึ่งอาจต้องมีการตั้งเป้าหมายทั้งด้านจำนวนและระยะเวลาให้ชัดเจนว่าจะทดแทนภาครัฐเป็นสัดส่วนจำนวนเท่าไร และใช้เวลากี่ปีในการทดแทนตามจำนวนที่กำหนด

มติ

ที่ประชุมรับทราบรายงานผลการประเมินการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน โดยให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปพิจารณาดำเนินการเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

4.2 การสรรหาและคัดเลือกวัดดีเด่นในโครงการวิจัยและส่งเสริมวัดเพื่อพัฒนาการศึกษาและเผยแผ่ศาสนาธรรม

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา สกศ. (นางสุทศศรี วงษ์สมาน) นำเสนอ เรื่อง การสรรหาและคัดเลือกวัดดีเด่นในโครงการวิจัยและส่งเสริมวัดเพื่อพัฒนาการศึกษาและเผยแผ่ศาสนาธรรม สรุปได้ ดังนี้

สกศ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการศึกษาวิจัยหารูปแบบการจัดการศึกษาและเผยแผ่ศาสนาธรรมของวัดตั้งแต่ปี 2545 และในปี 2546 และ 2547 ได้มีการวิจัยและส่งเสริมวัดเพื่อการศึกษาและเผยแผ่ศาสนาธรรม และได้มีการคัดเลือกวัดดีเด่นได้ 6 วัด จากวัดในโครงการ 62 วัด ดังนี้

- 1) วัดที่จัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี คือ วัดจงคำ อ.งาว จ.ลำปาง
- 2) วัดที่จัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา คือ วัดสระเรียง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
- 3) วัดที่จัดการศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ คือ วัดอนงคาราม เขตคลองสาน กทม.
- 4) วัดที่จัดโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา คือ วัดใหม่กรงทอง อ.ศรีมหาโพธิ์ จ.ปราจีนบุรี
- 5) วัดที่จัดการเผยแผ่ศาสนาธรรมคือ วัดปัญญาบันฑิตาราม อ.คลองหลวง จ. ปทุมธานี
- 6) วัดที่จัดเป็นแหล่งเรียนรู้ คือ วัดตะโหมด อ.ตะโหมด จ.พัทลุง

ภายหลังการนำเสนอ ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

นายทองอยู่ แก้วไทรสะอาด เห็นว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่ดี ควรขยายให้กว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะวัดที่ได้รับการยกย่องแล้ว ควรได้รับการสนับสนุนให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับวัดอื่นต่อไป ซึ่งนายชิงชัย หาญเจนลักษณ์ มีความเห็นว่าวัดทั้งหมดในโครงการควรมีส่วนช่วยในการเป็นพี่เลี้ยง

ให้กับโรงเรียนวิถียุทธได้ และศาสตราจารย์ยงยุทธ ยุทธวงศ์ เห็นว่าควรมีการดำเนินการในลักษณะเดียวกับศาสนาอื่น เช่น ศาสนาคริสต์ และอิสลามด้วย

นอกจากนี้ นายสมชัย วุฑฒิปรีชา มีความเห็นว่า ภารกิจสำคัญของวัดคือการเผยแผ่ศาสนาธรรม ซึ่งหากเปรียบเทียบกับโรงเรียนแล้ว บทบาทนี้จะมีลักษณะที่คล้ายกัน คือการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ ดังนั้น หากวัดปรับวิธีการเผยแผ่ศาสนาธรรมโดยใช้วิธีเชิงรุกเข้าไปหาประชาชน โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณธรรมของประชาชนในเขตพื้นที่แล้ว จะทำให้การเผยแผ่ศาสนาธรรมทำได้กว้างขวางและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประธานมีข้อสังเกตว่า ปัญหาสำคัญขณะนี้คือ การสร้างคนเพื่อสืบทอดพระศาสนา เนื่องจากขาดผู้เรียนที่สนใจจะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง ดังนั้นจึงควรมีการพิจารณาแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น โครงการรากแก้วศาสนทายาท ของวัดพระราม 9 กรุงเทพมหานคร

มติ

ที่ประชุมรับทราบ และให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาไปพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะของที่ประชุมต่อไป

เลิกประชุมเวลา 16.30 น.

นางเพ็ญพรรณ จิตตะเสนีย์
นางนันทิชา แจ่มนุราช
นางโชติกา วรรณบุรี
ผู้จัดรายงานการประชุม

นางสิริพร บุญญาพันธ์
รองเลขาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม